

Seminar kasvab ülikooliks

Piret Tali
pirett@epl.ee

Tallinna Pedagoogikaülikoolis lõpevad täna pidustused, mis tähistavad ligi 18 000 õpetajat ette valmistanud ja viit erinevat nime kandnud kooli 80. sünnipäeva.

Täna ses Pedagoogikaülikoolis tekitavad pingeid erinevused 1919. aastal loodud Õpetajate Seminari ja kosuva *universitase* nõudmiste vahel. “Muutused, mida me pärast 1992. aastal ülikooliks saamist oleme kogenud, on küllalt suured,” tunnistas rektor Mait Arvisto.

1992. aastal loodi kraadiõpe ja viis teadusliku uurimise instituuti, samuti sotsiaalteaduste kateeder ning filmi- ja meediaeriala õppe- toolid. Rektori näeb kooli arengut just ülikooli suunas. Nii pole Pedagoogikaülikool enam kaheksa aastat üksnes pedagoogide taimelava.

Kooli ei kipu

“Nõukogude ajal suhtuti Pedasse alavääristavalt, sest õpetajate maine oli nende ideoloogilise töö tõttu ühiskonnas madal,” selgitas Pedagoogikaülikooli professor Lembit Andresen.

1990. aastate alguses lõpetas kooli pedagoogilistel erialadel väidetavalt nii mõnigi kursus, kust ükski diplomand õpetajaks ei läinud.

“Minu jaoks on kooli tööle minek kõige viimane variant,” ütles Pedagoogikaülikooli 20-aastane võõrfiloloogiatudeng. “Mulle tunduks siis, et muidu ma nagu ei saakski millegagi hakkama.” Mitmed tema kursusekaaslased on samas veendunud, et tahavad kindlasti kooli minna.

Rektori sõnul läheb 60–70 protsenti Pedagoogikaülikooli lõpetajatest siiski õpitud erialale tööle, sest erinevaid õppeasutusi on sedavõrd palju. “Meilt küsitak-

“Need lapsed peaks nüüd olema kümme aastat vanemad kui Pedagoogikaülikool,” näitab professor Lembit Andresen kooli muuseumis rippuvat fotot klassist, mille ette esimesed Õpetajate Seminari lõpetajad astusid.

RAIGO PAJULA

se, et miks meie lõpetajad kooli tööle ei lähe, aga palju läheb Põllumajandusakadeemia lõpetajaid tööle maale ja insenere tööstusse,” küsis rektor Arvisto.

Meeste põud

“Ei saaks öelda, et üliõpilased ei tahaks üldse kooliõpetajaks minna,” sõnas pedagoogikadoktor Andresen. “Noored on lihtsalt nii võimekad, et nad kutsutakse enne mõnda teise ametisse. See ei tähenda veel, et nad kunagi kooli õpetama ei jõua.”

Andresen mureseb pigem selle pärast, et koolidesse läheb vähe meesõpetajaid. Praegu on neid Eesti koolides ligi kaheksa korda vähem kui naisi. Ometi õpib

Pedagoogikaülikoolis praegu rohkem noormehi kui kunagi varem. Dekanaadi õppeosakonna andmetel on Pedagoogikaülikooli 5034 tudengist praegu 22 protsenti mehed.

1919. aastal loodud Tallinna Õpetajate Seminar tõi venestusjärgsesse eesti kooli kuueklassilise alghariduse ja hulga emakeelsed õpetajad, kes sõja tõttu olid enamikus naised.

“Siis leiti kohe pääsetee ja seminaris hakati eelistama meesõpilasi, kellele anti stipendiume. Olukord muutus kiiresti ning 1931–32 oli mees- ja naisõpetajaid koolides pooleks,” lausus Andresen. “Ühiskond nõuab nii meeste kui ka naiste mõju koolis, kuid nõukogude ajal

läks see tasakaalust välja.”

Andreseni hinnangul meelitaks noori kooli riigi toetus. Riigilt õppetoetust saavad noored peaksid vastavalt sellele ka niisama palju aastaid koolis töötama. “Kui oled riigi kulul õppinud, siis pead selle ühiskonnale tagasi andma,” leidis ta. Andresen ei kujuta samas ette, et kaasaegne ühiskond sõandaks pedagoogilistel erialadel noormehi eelista-

“Skandinaaviamaades on samuti koolides meeste probleem,” tõdes rektor Arvisto. “Mehed mõtlevad materiaalsemalt, rohkem sotsiaalsest tunnustusest ja stabiilsusest.”

Tallinna Pedagoogikaülikool

Kõrghariduse saanud: 18 000 noort
Üliõpilasi: 5034, 3897 naist ja 1137 meest
6 teaduskonda, 53 õppetooli, 16 lektoraati
AJALOOST
18. oktoober 1919 algas Tallinna Õpetajate Seminari õppetöö toona- ses Linna Tütarlaste Kommerts- gümnaasiumi ruumides ja jätkus aasta pärast Vene tänava majas, valmistati ette eestikeelse kuue- klassilise algkooli õpetajaid
1928 – sai nimeks Tallinna Pedagoogium, õppetöö kestis kaks aastat ja kooli hakkasid tulema gümnaasiumi, kesktechnikakooli ning kunsttööstuskooli lõpetanud, kuid selline haridus ei õigustanud ennast koolis
1937 – tunnistati Pedagoogi-umi tegevus ebaotstarbekaks ning nimetati kool taas Tallinna Õpetajate Seminariks, mis hakkas andma üldhariduskooli õpetaja haridust

1940 – kolis Narva mnt majja
1947 – reorganiseeriti Tallinna Õpetajate Instituudiks, mis andis kahe aastaga lõpetamata kõrgema hariduse üldhariduskoolides õpetamiseks
1952 – loodi Tallinna Pedagoogika Instituut, mis andis kõrgharidust ja võimaldas ka keskkoolis tunde anda
1965 – alustas tööd kultuuriteaduskond, Tartu Ülikoolist toodi üle raamatukogunduse ja bibliograafia eriala
1968 – avati koolieelse pedagoogika ja psühholoogia eriala
1992 – nimetati Tallinna Pedagoogikaülikooliks, tööd alustasid sotsiaalteaduskond ja viis teadusuuringute instituuti (rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, rahvusvaheline keskkonnabioloogia keskus, ökoloogia instituut, Eesti demograafia instituut, haridusuuringute instituut). Ülikooli koosseisu kuuluvad Haapsalu kolledž ja Rakvere kolledž.

Õpetajaamet hinda

■Mina tahan küll kooli tööle minna ja minu arvates pole õpetaja maine ühiskonnas madal, vastupidi. Õpetajad ei teeni palju, kuid minu arvates pole materiaalne pool ühiskonnas oluline. Mulle meeldivad ka lapsed. Kui ma oma teadmisi koolis ei rakenda, siis kodus oma lastega kindlasti.

Kerli Liksor
(18) TPÜ eesti filoloogial kursuses

riaalsetest võimalustest tulenevat lahendust ja õpetajakutse maine tõusu.

Tõnis Lukas
haridusminister

■Näen TPÜ tulevikku roosilisena – pedagoogide kasvulavana ning korraliku täiendõppe asutuse- na. Küllap lähevad õpetajaamet ja riiklikult kindel leivakannikas taas hinda. Arutlusel on ka õpetajatööle minevate tudengite kooliraha ja laenude tasatöötamise võimalus.

TPÜ on kindla profiiliga ülikool, mida ei saa siiski pidada pelgalt õpetajaameti käsitöö või kutsekooliks. Kaasaegse õpetaja kasvukeskkonda kuuluvad väga- gi laiad teadmised nii sotsiaal- teadustes kui ka info- tehnoloogias ja nii ei saa ka TPÜ piirduda üksnes erialaste ja kasvatustea- dustega. TPÜ *universitase* idee teeb mind nõutuks, sest tema teaduskondade am- pluaa jääb selleks liiga kitsaks. Sugugi iga ülikool ei peaks *universitaseks* tahtma.

Mait Arvisto
TPÜ rektor

■Näen TPÜ tulevikku nii õpetajate koolitajana selles osas, mida riik meilt nõuab ja kindlasti areneme edasi ülikoolina, mis ei val- mista ette üksnes õpetajaid. Ei saa öelda, et meie lõpetajaist vähesed üldhariduskooli tööle läheksid. Minu andmetel 60–70 protsenti. Meeste probleemile koolis näen ainult mate-